

LANGTIDSPLAN

VÄTUN

BARNEHAGE

Innholdsfortegnelse:

Kap 1	Barnehagens profil og satsningsområde	s.2
Kap 2	Barnehagens verdigrunnlag	s.3
	Likestilling og likeverd	s.4
	Livsmestring og helse	s.5
	Psykososialt barnehagemiljø	
Kap 3	Barnehagens formål og innhold	s.6
	Omsorg og danning	s.6
	Lek	s.7
	Læring	s.8
	Vennskap og fellesskap	s.9
	Kommunikasjon og språk	s.10
Kap 4	Barns medvirkning	s.11
Kap 5	Samarbeid mellom hjem og barnehage	s.12
Kap 6	Fagområdene	s.13
	Kommunikasjon, språk og tekst	s.14
	Kropp, bevegelse, mat og helse	s.15
	Kunst, kultur og kreativitet	s.16
	Natur, miljø og teknologi	s.17
	Antall, rom og form	s.18
	Etikk, religion og filosofi	s.19
	Nærmiljø og samfunn	s.20
Kap 7	Dokumentasjon og vurdering	s.21
Kap 8	Pedagogiske verktøy og observasjonsmetoder	s.24

Sist revidert juni-2021

Kap 1 Barnehagens profil og satsningsområde

Barnehagen før

Våtun barnehage og Fritidshjem ble startet 4. november 1984 som en privat drevet barnehage av Astrid Sundt som både var styrer og eier. Den ble godkjent som en en-avdelings barnehage i lokaler på 170m².

Frem til 1987 bygget barnehagen i en viss utstrekning på Rudolf Steiners pedagogiske ideer.

I 1987 ble barnehagen organisert som et andelslag med foreldrene som andelseiere. Denne ordningen fungerer også i dag. Driften hviler derfor i stor grad på samarbeid med foreldrene og medarbeiderne.

Antallet barn har variert ut ifra hel og halvdagsplasser, i forhold til barnas alder, og antall ansatte. Barnehagen har på det meste hatt 26 barn, med fritidshjembarna.

Fritidshjemmet har ikke vært i funksjon siden 1991 da Skolefritidsordningen på Bønes ble etablert.

Og nå

Våtun barnehage er en privat foreldre eid barnehage med 22 barn i alderen 1-6 år. Vi er en liten barnehage, med god oversikt og hvor alle kjenner hverandre. Vi har en stabil personalgruppe.

Barnehagen ligger i et rolig boligområde i enden av en blindvei. Vi bruker nærområdet vårt mye til å gå på tur, her finner vi flere ballplasser, lekeplasser og skog. Vi er så heldig å ha Kyrkjetangen i gangavstand fra barnehagen, så et par ganger i året tar de eldste seg en tur dit for å utforske livet i fjæra.

Vi har en småbarnsavdeling som heter Karius og en storbarnsavdeling som heter Baktus. Selv om vi har delt barnegruppen i to avdelinger er vi mye sammen på tvers av avdelingene.

**Vi i Våtun barnehage er opptatt av at våre barn skal ha en trygg,
god og glad hverdag hos oss.**

**Barnet skal bli møtt som et individ, det skal få nye opplevelser, erfaringer, knytte
vennskap og utvikle selvtillit.**

**Vi legger stor vekt på et inkluderende fellesskap hvor barna etablerer kontakter
med hverandre og oss voksne.**

**Vi synes det er viktig å "SE BARNET" og gi respons på det de gjør, sånn at de skal
føle seg betydningsfulle og kunne utvikle en god selvfølelse.**

Vårt satsningsområde er:

fysisk aktivitet, kosthold og sosial kompetanse.

Kap 2 Barnehagens verdigrunnlag

” Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.”

(Barnehageloven § 1 Formål)

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling.

Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.”

(Rammeplan kap.1)

Likestilling og likeverd

” Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverd. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.”

(Barnehageloven § 1 Formål, 3 ledd)

” Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.”

(rammeplan kap.3)

Likestilling handler om at mennesker skal ha samme muligheter og rettigheter.

Likeverd innebærer en tanke om at alle mennesker har like stor verdi og er like verdifulle, på tross av menneskelig mangfold og variasjon i blant annet egenskaper.

I vår barnehage er vi opptatt av:

- Jobbe bevisst for å få et inkluderende miljø i barnegruppen.
- Ha et positivt miljø preget av glede og humor.
- Fokusere på barnas positive sider og la barna få vise egne ferdigheter.
- Jobbe med empati og konfliktløsning (steg for steg/hjerteprogrammet).
- At barna føler seg verdsatt, betydningsfull, sett og hørt, og at de er viktig for gruppen.
- Ta hensyn til hvert enkelt barn og barnets utfordringer i forhold til dens egne forutsetninger.
- Oppmuntre barna til å delta i fellesskapet.
- Behandle gutter og jenter likt / gi dem like muligheter, utfordringer og lik oppmerksomhet.
- Leken er en viktig arena.
- Personalet reflekterer over egne holdninger.

Livsmestring og helse

“Barnehagen skal gi barna mulighet for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller”.

(Barnehageloven § 2 barnehagens innhold)

“Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.”

(rammeplan kap.3)

I vår barnehage er vi opptatt av:

- Mye grov motorisk aktivitet
- Sunn mat og at barna skal få oppleve matglede og delta i matlaging.
- At barna skal få mulighet til ro, hvile, avslapning i løpet av dagen
- Gjøre barna kjent med sin egen kropp og kunne lytte til den (følelsesregulering)
- Godt lekemiljø
- At de har venner
- Barna oppfordres til å si ifra hvis de ser andre blir plaget eller selv blir mobbet
- Fokus på mestring, gi barna positive tilbakemeldinger
- At barna kan sette grenser for seg selv
- Gi barna støtte i å mestre motgang
- Anerkjenne barnas følelser
- At «de er gode nok som de er»
- Voksne setter klare og forståelige grenser for akseptabel oppførsel

Psykososialt barnehagemiljø

Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 41 Barnehageloven

Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

§ 42 Barnehageloven

Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

§ 43 Barnehageloven

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Rammeplanen kap 1

Et godt psykososialt miljø i barnehagen er viktig i det helsefremmende og forebyggende arbeidet for barn.

Barn har behov for å bli sett, hørt og bekreftet, og det er viktig at vi voksne er tilstedeværende, ser det enkelte barnet og møter det med tillit og respekt.

I vår barnehage er vi opptatt av:

- *å ha nulltoleranse mot krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering*
- *å være tilstedeværende voksne for barna*
- *å planlegge og handle ut fra hva som er til barnets beste*
- *utvikling av vennskap og sosialt fellesskap*
- *Barns medvirkning i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet*
- *Foreldresamarbeid om forebyggende og holdningsskapende arbeid for å skape et godt barnehagemiljø*
- *Å ha rutine for å ivareta barn og foreldre ved mobbing og andre krenkende handlinger, herunder barnehagens aktivitetsplikt*

Kap 3

Barnehagens formål og innhold

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. «

(Rammeplanen kap 3)

Omsorg og danning

” Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.”

(Barnehageloven § 1 Formål, 1.punktum)

” Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for.

Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur

Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.”

(Rammeplan kap. 3)

Danning handler om å få et aktivt og bevisst forhold til omgivelsene og å reflektere over det en gjør i samspill med andre. Barn må få utfordringer, muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter og støtte for å handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg. Danning er en kontinuerlig prosess som skjer i samspill med omgivelsene og som danner grunnlaget for omsorg, lek og læring. Det handler også om at barna må bli i stand til å ta en annens perspektiv og lære seg å forstå andres følelser, vise omsorg og utvikle empati.

I vår barnehage er vi opptatt av:

- At de voksne er gode rollemodeller og viser at vi bryr oss om hverandre.
- Å bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre
- Omsorg skal prege alle situasjoner i hverdagen.
- At barna opplever trygghet, tilhørighet og trivsel
- Støtte barnas deltakelse i fellesskapet
- At barna møter voksne som er varme, tydelige og konsekvente.

- At barna lærer å gi og ta imot omsorg.
- At barna lærer seg empati og får gode holdninger som de tar med seg videre i livet.
- At barna får delta i beslutningsprosesser
- Utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- At de voksne gjennom her og nå situasjoner hjelper barna til å reflektere over egne handlinger og valg.
- Gi barna positiv forsterkning (ex: ros) når de viser omsorg for andre.

Vi bruker de pedagogiske oppleggene: Steg for steg og hjerteprogrammet.

Lek

” Barnehagen skal gi barna muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter.”

(Barnehageloven § 2 barnehagens innhold 2.ledd)

” Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.”

(Rammeplan kap. 3)

Lek definerer vi som en spontan, selvstyrende og indremotivert aktivitet uten voksen igangsetting. Alle barn har i seg en trang til å leke. Det er en måte og tilegne seg virkeligheten på. De imiterer og leker ut erfaringer og opplevelser de har fra sin hverdag. Rollelek er en bestemt form for lek, her tilpasser barna seg omverdenen, og tilpasser omverden til seg selv.

Lek har videre stor betydning for barns følelsesmessige utvikling, for å utvikle empati og ikke minst for å utvikle et rikt og allsidig språk.

I vår barnehage er vi opptatt av:

- Gi rom og tid for barnas frilek.
- At vi legger til rette for gode lekemuligheter (ex: organisering av rom, lekemateriell, utkleddingstøy)
- Å gi barna mange og varierte fellesopplevelser, som kan gi barna nye impulser i leken.
- At de voksne er tilstede og kan tre inn i leken på barnas premisser, også for å hjelpe barna inn i sosiale relasjoner med andre, dersom leken stagnerer eller ved konflikter/uheldige samspillmønstre
- Å fremme et inkluderende miljø
- At de voksne tar initiativ til lek.

Læring

” Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.”

(Barnehageloven § 1 formål 2.ledd)

” Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.”

(Barnehageloven § 2 barnehagens innhold 5.ledd)

” I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling.”

(Rammeplan kap. 3)

Barn lærer gjennom alt det de opplever og erfarer, det er en livslang prosess som skjer i samspill med andre mennesker og miljøet. Barn lærer på ulike måter

I vår barnehage er vi opptatt av:

- Et inkluderende fellesskap, legge til rette for at barna kan bidra i egen og andres læring.
- Fange opp barnas interesser og bruke det som utgangspunkt for videre læring.
- At barna har tiltro til egne evner og opplever mestring
- Gi barna mange og varierte opplevelser
- At vi er bevisste voksne som vekker barnas lærelyst.
- Å gi barna progresjon i læringen (se progresjonsplan).
- At barna deltar i sin egen læringsprosess, at vi eksperimenterer, reflekterer og undrer oss med dem, gir dem nye utfordringer.

Vennskap og fellesskap

”Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.”

(Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold, 4. ledd)

“Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.”

(Rammeplan kap. 3)

Sosial kompetanse er noe som læres hele tiden i alle hverdagslivets situasjoner. Å være sosial kompetent vil si å ha evnen til å forstå og innrette seg etter den sosiale situasjonen man er i.

Empati handler om evnen til å leve seg inn i den andres situasjon og vise omtanke og respekt for andres synspunkter.

I vår barnehage er vi opptatt av:

- Oppmuntre barna til å ta kontakt med andre, hjelpe/støtte barn som trenger det
- Støtte barna i å sette egne grenser og respektere andres grenser
- Felles aktiviteter slik at barna får felles opplevelser
- Ha vennskap som tema, fokusere på hvordan være en god venn. Barnemøter
- Være bevisst på å gjøre barna til gode lekere. Lekegrupper – oppleve gruppetilhørighet
- Å bruke aktivt her-og-nå situasjoner til blant annet å styrke barnas empati og gi dem trening i konfliktløsning.
- At personalet er gode rollemodeller.
- Fellesopplevelser
- Forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillmønstre

Vi bruker opplegget Steg for steg/hjerteprogrammet som har til hensikt å øve på ferdigheter i empati, problemløsning og mestring av sinne i sosiale sammenhenger.

Kommunikasjon og språk

” Barnehaven skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehaven skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk.”

(Rammeplan kap. 3)

I vår barnehage er vi opptatt av:

- Å samtale med barna
- At vi voksne er språklige forbilder og bevisst variert begrepsbruk.
- Å være til stede for barna, tolke deres uttrykk (både verbale og non verbale) og hjelpe dem å sette ord på hverdagen.
- Å oppmuntre barna til å være språklig aktive.
- Aktiv bruk av språkgrupper for å gi barna språklige utfordringer og samtidig fange opp de barna som er lite aktiv/ har språkvansker.
- Å bruke TRAS (tidlig registrering av språkutvikling) som observasjonsmetode ved behov.
- Å bruke mye sang, høytlesning, rim og regler i hverdagen.

Kap 4

Barns medvirkning

” Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.”

(Barnehageloven § 3 Barns rett til medvirkning)

” Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.»

(Rammeplan kap 4)

Barns medvirkning betyr at barnas meninger og tanker blir tatt hensyn til, slik at de får påvirkning på deres egen hverdag. I FNs barnekonvensjon står det at barn har rett til å si sin mening i alt som vedrører det, og at barnets meninger skal tillegges vekt.

I vår barnehage er vi opptatt av:

- Å planlegge dagen slik at det er rom for barnets innspill og ideer.
- Å ha en lyttende holdning overfor barna.
- Bruke observasjoner og barnesamtaler til å gi oss informasjon om hva de synes er interessant, morsomt eller spennende. Hos de minste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn ved bruk av tale, gjelder det å tolke deres non-verbale uttrykk.
- Barna skal bli trygge på at deres ønsker betyr noe, at de blir tatt på alvor og at de er viktig for fellesskapet.
- Barna får være med og planlegge

Kap 5 Samarbeid mellom hjem og barnehage

” Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.”

(Barnehageloven §1 Formål, 1.ledd)

” Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget.”

(Rammeplan kap 5)

Foreldresamarbeid definerer vi som samarbeidet mellom personalet og foreldrene om barnet og barnets opphold i barnehagen. Vi ønsker å legge opp til en åpen foreldrekontakt der begge parter er trygge på hverandre slik at vi kan ta opp ting underveis. Vi skal sammen oppdra barna og må derfor utveksle meninger og erfaringer. Vi som jobber her mener det er viktig at hjem og barnehage ikke blir to atskilte verdener, men at begge parter kan supplere hverandre.

Det er av stor betydning at foreldrene gir informasjon til personalet om ting som opptar barnet og om forhold som har inntruffet i barnas liv og hverdag. Samtidig er det viktig for foreldrene å få vite hva barnet har gjort i løpet av dagen, dette for at vi lettere skal kunne forstå barna og møte dem på riktig nivå.

Vi ønsker å bruke hente/bringesituasjonen aktivt til utveksling av informasjon med tanke på barns trivsel og utvikling.

Som en del av samarbeidet har vi:

- Den daglige kontakten.
- Oppstartssamtale (når barnet begynner i barnehagen).
- Utviklingssamtaler (2 gang i året på høsten og på våren, flere samtaler ved ønske eller behov).
- Foreldremøter (1-2 ganger i året).
- Foreldreråd (1 gang i året, eller ved behov).

Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

- Samarbeidsutvalg.
Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene. Hos oss er det 1 foreldre og 1 ansatt, samt styreleder som deltar.
Foreldrerepresentanten velges på foreldrerådet hver vår.
Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Samarbeidsutvalget skal ivareta samarbeidet mellom foreldrene og barnehagen, samt fastsette årsplanen.
- Brukerundersøkelser.
- Ulike tilstelninger i barnehagen.

Kap 6

Fagområdene

”Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter.”

(Barnehageloven § 1 Formål, 2. ledd)

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

Barnehagens verdigrunnlag og formål skal gi retning for og prege arbeid med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidra slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter. Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene. Fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen.»

(Rammeplan kap 9)

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter.”

(Rammeplan kap 8)

Langtidsplanen skal sikre progresjon og sammenheng i barnas læring og opplevelse gjennom hele barnehageoppholdet.

For hvert fagområde har vi laget en progresjonsplan for de ulike alderstrinnene i barnehagen. Vi ønsker å vise at det skjer en gjennomtenkt utvikling i løpet av tiden barna går i Våtun.

Kommunikasjon, språk og tekst

«Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.»

I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk.

(Rammeplan kap 9)

1-2 år	3-4 år	5-6 år
De voksne skal være tilstede for barna, tolke deres uttrykk – både non-verbale og verbale og hjelpe dem å sette ord på hverdagen. Steg for steg: begynne å kjenne igjen ansiktsuttrykk (i forhold til sinnsstemning). Bruke språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter. Billedbøker/pekebøker/enkle tekstbøker Bli kjent med enkle sanger/regler, delta i bevegelsessanger. Flanellograf/konkreter/dramatisering av eventyr. Klappe ord/ordlyder	Bevisst og variert begrepsbruk av de voksne. Oppmuntre barna til å være språklig aktiv, og å kunne ta ordet i en liten gruppe. Forstå og kunne bruke en del begreper (ex: noen fargenavn, preposisjoner, entall/flertall ...). Trene på å lytte til hverandre og vente på tur. Hjertesamling: Bruke språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter. Høytlesing av litteratur og tekster fra samtid og fortid. Kunne gjengi deler av rim/regler eller sanger. Delta i dramatisering. Begynne å kjenne igjen en eller flere av bokstavene i navnet sitt. Få bruke skrivemateriell i leken. Språkleker/eksperimentere med rim/rytme/lyder og ord Begynnende tekstsaking.	Hjertesamling: Bruke språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter Gi barna erfaringer med å ta ordet i en gruppe. Kunne noen rim/regler eller sanger. Delta i dramatisering. Gi barna kjennskap til alfabetet. Jobbe med ordlyder Øve på å skrive navnet sitt. Stimulere til lekelesing/lekeskriving. Utvikle sin begrepsforståelse og ordforråd Språksprell/språkleker. Høytlesning fra tekstbøker og sagn. Lage egne fortellinger.

Kropp, bevegelse, mat og helse

«Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser. Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

(Rammeplan kap 9)

1 - 2 år	3 – 4 år	5 – 6 år
Bruke tid i garderoben, påkledning. Turer i nærmiljøet, bevege seg på ulike underlag. Lek og bevegelses glede ute og inne, grunnleggende bevegelser. Gi barna erfaringer med risikofylt lek på deres nivå. Benevne navn på kroppsdelene. Lære seg å sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser. Bruke enkle puslespill, duploklosser og "puttekaske". Bli kjent med egen kropp og behovet for hvile. Gi barna opplevelser som er med på å styrke barnets selvbilde. Stellesituasjonen skal oppleves positiv og barna er delaktige. Håndvask med støtte av voksne. Introduser sunt kosthold Begynne å spise selv (skje og gaffel). Fast gymstund. Fast turdag.	Være aktiv i garderoben, påkledning. Og ha kunnskap om hva vi har på oss. Gå på litt lenger turer i skog og mark. Gi barna erfaringer med risikofylt lek på deres nivå. Skilek. Sangleker og regler som gir kroppsbevissthet. Bli kjent med kroppen. Bli trygg på egen kropp. Gi barna opplevelser som er med på å styrke barnets selvbilde. Lære seg å sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser. Finmotoriske aktiviteter som klipping, liming og perling. Do trening/si ifra om behov for å gå på do. Få inn gode vaner med håndvask. Fast matlagingsdag. Sunt kosthold. Begynne å smøre på maten selv. Matens opprinnelse Fast gymstund. Fast turdag	Være selvstendig i av og på kledning. Gå på lengre turer Gi barna erfaringer med risikofylt lek på deres nivå. Skilek. Få forståelse av hvordan kroppen fungerer. Bli trygg på egen kropp. Gi barna opplevelser som er med på å styrke barnets selvbilde. Lære seg å sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser. Barna skal ha godt etablert blyantgrep. Klippe med saks (etter strek). Være selvstendig i toalettsituasjon og håndvask. Fast matlagingsdag. Kjenne til elementer i et sunt kosthold. Være selvstendig i smøremåltid. Veien fra mat til måltid Fast gymstund. Fast turdag.

Kunst, kultur og kreativitet

«Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltagelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk.

Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Barnehagen skal la barna møte ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk som gjenspeiler et mangfoldig samfunn og ulike tidsepoker. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Barnehagen må legge til rette for og videreutvikle barnas kreative prosesser og uttrykk.»

(Rammeplan kap 9)

1-2 år	3-4 år	5-6 år
Fokusere på barnas kreative prosess og skaperglede, ikke det ferdige produkt. Legge til rette for utvikling av fantasi ved å gi barna mange og varierte inntrykk (barnelitteratur, dans, drama, musikk, naturopplevelser ...) Gjøre barna kjent med å bruke ulike formingsmateriale, både 2 og 3 dimensjonale, samt bruk av digitale verktøy. Lytte til musikk og legge til rette for sang, drama og bevegelsesglede i hverdagen. Med bland annet bevegelsessanger og ulike instrumenter.	Barna skal få skape billedkunst og kunsthåndverk (både 2 og 3 dimensjonale). Ved bruk av variert utstyr og formingsmaterieill, både ute og inne. Barna skal få uttrykke seg gjennom musikk, dans og drama. Gi barna felles opplevelser og følelse av samhørighet. Besøke ulike teater og kunstutstillinger. Gi barna rom /anledning til å uttrykke seg kreativt etter kulturelleopplevelser. Ved for eksempel: tegne, male, dramatisering og rollelek. Introdusere barna for variert litteratur Legge til rette for undring, undersøkelse og eksperimentering.	Samarbeid med andre barn. Gi barna erfaring med ulike formingsteknikker og materiale. Videreutvikle barnas individuelle ferdigheter. Gjøre barna bevisst på arkitektur og design i omgivelsene og i bygglek. Eks. snekring, lego, sand/snø lek. Ha et kreativt forhold til musikk og tekst gjennom for eksempel å skape egen musikk, sanger og fortellinger. Bruke enkle instrumenter. Besøk på museum/ kunstutstilling, teater og Kårhuset i Fyllingsdalen. Gi barna innblikk i ulike tidsepoker. Filmskaping.

Natur, miljø og teknologi

«Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.»

(Rammeplanen kap 9)

1-2 år	3-4 år	5-6 år
Gi barna positive naturopplevelser året rundt. Utelek- bli trygg på lekeplassen vår. Leke med vann/snø/sand. Konstruksjonslek Korte turer. Opplevelser og undring står i høysete. Gi barna erfaringer med ulike naturmateriale. Se på insekter/planter vi finner på tur. Bli kjent med noen vanlige dyr og lydene de lager se på dem i bøker/bilder/bondegård.	Gi barna positive naturopplevelser året rundt Eksperimentere med vann, snø, sand. Konstruksjonslek Snekring Turer i ulent terreng (1-2 ganger i uken). Tur til akvariet. Oppdagelsesturer – vi tar med oss forstørrelsesglass og lærer navnet på noen vanlige insekter, planter, trær og dyr som vi finner i nærområdet vårt. Vi planter i barnehagen. Miljøvern: holde det fint rundt oss, begynne å resirkulere, kaste søppel. Ta vare på naturen rundt oss. Bli introdusert til hvordan teknikker kan brukes i leken og hverdagslivet (ex: data, foto, ipad ...).	Gi barna positive naturopplevelser året rundt Trene på å kle seg etter været. Tur til akvariet. Tur til stranden – livet i fjæra. Årstidene: Undre seg over forandringene i naturen. Få kjennskap til menneskets livssyklus (fødsel, vekst, aldring og død). Resirkulering: hvorfor vi resirkulerer, delta aktivt, egen tur for å resirkulere glass/metall. Få begynnende forståelse for bærekraftig utvikling (deriblant kjærlighet til naturen, forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesket og naturen). Konstruksjonslek Snekring Gjennomføre noen naturfaglige eksperiment. Læringsbesøk på vilvite. Bruke teknikken i leken og hverdagslivet.

Antall, rom og form

«Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.»

(Rammeplan kap 9)

1-2 år	3-4 år	5-6 år
Bevisste voksne som bruker matematiske begreper i hverdagen (eks: stor/liten, lang/kort). Grunnleggende matematiske begrep. Gjenkjenne ulike former (sirkel, trekant, firkant) Putte boks, enkle puslespill. Utforske rommet. Konstruksjonslek (duplo, klosser). Enkle telleregler/sanger. Enkle bøker/eventyr. Sortering(rydding).	Bevisste voksne som bruker matematiske begreper i hverdagen (eks: over/under/ ved siden av). Bli kjent med ulike geometriske former. Orienter seg i rommet. Konstruksjonslek (lego, klosser, snekring). Telleregler/ sanger. Bøker/ eventyr. Sortering (eks.: form, farge). Legge til rette for at barna gjennom lek og eksperimentering får erfaring med ulike typer måleenheter og stimulere barna til å undre seg over avstand, vekt, volum og tid. Enkle spill/dataspill med matematiske begreper. Utforske former og mønstre I naturen.	Bevisste voksne som bruker matematiske begreper i hverdagen (eks: større/mindre, yngst/ eldst). Og som stimulerer barna til utholdenhet i problemløsninger. Kunne oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger. Utvikle forståelse for grunnleggende matematiske begrep. Mer avansert konstruksjonslek. Bruke naturen aktivt i matematisk eksperimentering. Leke å eksperimentere med tall og mengde. Bøker/ eventyr. Sortering (eks.: kategorier). Spill/ dataspill med matematiske begreper. Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse. Kopiere og lage former og mønstre. Symmetri. (eks: perle, tegne) Får erfaring med løsning av matematiske problemer og opplever matematikkglede.

Etikk, religion og filosofi

«Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold.

Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft.

(Rammeplan kap 9)

1-2 år	3-4 år	5-6 år
Empati. Øve på å dele. Undre seg Markere kristne høytider ved å bruke konkrete. Å oppleve at de blir sett og hørt. Steg for steg.	Oppleve at det er rom for undring og ettertanke i hverdagen. De voksne skal være gode rollemodeller i forhold til samfunnets normer og verdier (eks. forskjell på rett/ galt, konsekvenser av egne handlinger). Begynne å lære og løse konflikter med ord. Lære seg å ta hensyn til andre og respektere deres meninger. Gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner (advents-samling, julegudstjeneste). Hjertesamling Gi barna kjennskap til ulike samlivsformer i samfunnet.	Rom for undring og samtale og kunne uttrykke tanker/spørsmål og være nysgjerrig på livet. Tilegne seg samfunnets normer og verdier. Kunne løse konflikter på en akseptabel måte. Kunne vise toleranse for ulikheter og ha respekt for at mennesker er forskjellig og har ulike meninger, verdier og levesett. Gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner (adventsamling, julegudstjeneste, reflektere over de store spørsmålene). Få kjennskap og markere de ulike religioner som er representert i barnegruppen. Undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål. Begynnende kritisk tenkning og dømmekraft. Hjertesamling

Nærmiljø og samfunn

" Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene."

(Rammeplan kap.9)

1-2 år	3-4 år	5-6 år
Tur i nærområdet. Skape tilhørighet til hverandre som gruppe. Navnesanger. Lære navn på barn og voksne på sin avdeling. Delta i feiring av 17.mai, gå i tog til eldreboligene. Markere regnbuedagene	Bli kjent med området rundt barnehagen. Lære navn på barnehagen og byen vår. Utvikle samhold. Utvikle gruppefølelse gjennom samlingsstunder og andre aktiviteter. Erfare at alle er likeverd og bidra til fellesskapet. Erfare at jenter og gutter behandles likt. Markere regnbuedagene Erfare at egne handlinger kan påvirke andre. Delta i 17.mai forberedelser og gå i 17.mai tog til eldreboligene. Lanternefest.	Være med å lage handleliste og handle. Lære litt om byen vår. Erfare at de selv og andre er med på å påvirke og at alle er viktig for fellesskapet. Lære å inkludere andre. Gi barna begynnende kunnskap om betydningen av menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen. Få kjennskap til samisk kultur og levemåte. Ved f. eks å høre samiske eventyr/sagn. Markere regnbuedagene Få innblikk i lokalhistorie/kultur ved blant annet å besøke " Det gule huset" i Fyllingsdalen. Begynnende trafikkopplæring-Tarkus. Ha kunnskap om hvorfor vi feirer nasjonal dagen. Delta i feiring av 17.mai ved eldreboligene. Lanternefest. Møte forskjellige yrkesgrupper /institusjoner i nærmiljøet Bruk av ulike media, bøker og internett for å utvide og utdype barnas erfaringer og læring.

Kap 7 Dokumentasjon og vurdering

” Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet kan gi personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring.

(Rammeplan kap 7)

Dokumentasjon er et godt virkemiddel for å synliggjøre arbeidet vårt i barnehagen.

Vurderingsarbeid i barnehagen er av stor betydning, ved å vurdere det vi gjør, metodene vi bruker og utbyttet barna får, gir det oss et godt grunnlag til å arbeide videre og eventuelt forandre på vårt opplegg.

Dokumentasjon og vurdering hos oss:

- Årsplan
- Langtidsplan
- Mykid
- Dagen i dag
- Månedsbrev
- Månedspan
- Utviklingssamtaler
- Foreldremøter
- Daglig kontakt mellom personale og foreldre
- Tras
- Alle med
- HMS
- Fremvisning av bilder på skjerm
- Barnesamtaler
- Barnas produkter
- Årlig vurderingsarbeid
- Videovisning

Kap 8 Pedagogiske verktøy og observasjonsmetoder

Steg for steg

Steg for steg har til hensikt å utvikle barns evne til å kommunisere, omgås andre på en positiv måte og øke evnen til å takle problemer og frustrasjon. Dette er ferdigheter som gjør dem bedre rustet til å takle utfordringer senere i livet. Ferdighetene vil for eksempel spille positivt inn når barna begynner på skolen, både sosialt og kunnskapsmessig. Den grunnleggende drivkraften i steg for steg er å bygge videre på det positive barna gjør istedenfor å fokusere på det negative.

Kunnskapen om at enhver kan være med å forme sitt eget liv ved å påvirke sin egen hverdag, er gull verdt. Samtidig må vi gi barna mulighet til å få en forståelse av at de valgene vi tar ikke bare påvirker vår egen hverdag, men også andres. Noe av det viktigste vi kan formidle til barn er hvordan vi alle er avhengig av hverandre i vår streben mot det gode liv.

Steg for steg består i hovedsak av plansjer i A3 størrelse med et foto som er utgangspunkt for samtale mellom barn og voksne. Det legges opp til leksjoner hvor disse plansjene er hovedfokus og hvor samtale, rollespill, leker og dukkespill blir sentrale deler.

Steg for steg leksjonene er delt inn i tre deler:

- I. **Empatitrening**, hvor barna trener på å:
 - Kjenne igjen tegn på følelser, slik at det er lettere å forstå hva en selv og andre føler.
 - Sette seg i andres sted.
 - Vise medfølelse og omtanke for andre.
- II. **Mestring av sinne**, hvor barna trener på å:
 - Legge merke til hvordan sinne føles.
 - Legge merke til hva som gjør en sint.
 - Trene på å bruke teknikker for å dempe sinne.
- III. **Problemløsning**, hvor barna trener på å:
 - Bruke en metode for problemløsning i sosiale situasjoner.
 - Trene på sosiale ferdigheter.

I arbeidet med steg for steg er det barna selv som reflekterer rundt problemstillingen og kommer med forslag til løsninger. Den voksne stiller spørsmål som åpner opp for refleksjon, og barna kommer frem til om løsningsforslagene vil fungere eller ikke.

Hjerteprogrammet

Hjerteprogrammet er et pedagogisk opplegg om sosial kompetanse. En av barnehagens viktigste oppgaver er å hjelpe barn å utvikle gode holdninger, tilegne seg ferdigheter og få kunnskap om seg selv og andre. Dette er grunnlaget for god samhandling og utvikling av sosial kompetanse.

Hjerteprogrammet er lagt opp som en samlingsstund. Disse samlingene blir kalt *hertesamlinger* og følger et fast oppsett hver gang. Vi vil bruke mange kjente sanger og leker, og temaene introduseres gjennom historier fra hverdagssituasjoner som barna lett kan kjenne seg igjen i. Mats og Mille er to litt ulike bestevenner som vi vil følge gjennom alle historiene.

Hjerteprogrammet er delt inn i tre hovedtemaer som igjen deles i tre fordypningstemaer:

Jeg - 1. Jeg er meg

2. Mine følelser
3. Mine hjerteskatte

Du – 1. Hjerte for andre

2. En god venn
3. Samspill

Vi - 1. Respekt

2. Gøyale sprell
3. Hjerte for verden

I tillegg til sang og historier vil vi i hver samling ha en aktivitet som skal gi barna en opplevelse av fellesskap og det positive med å være en del av en gruppe.

Barn er forskjellige og lærer på ulike måter. I Hjerteprogrammet er det lagt vekt på at barna er aktive deltagere og tar alle sansene i bruk. Noen av aktivitetene fokuserer på det enkelte barnet, noen på å samarbeide og noen på å være sammen som gruppe.

Alle med

Observasjonsskjemaet har form som en sirkel, der felt skal fargelegges etter hvert som barnet mestrer oppgaver. Feltene er delt inn etter alder og kategorier, som språkutvikling, lek, sosio-emosjonell utvikling, hverdagsaktiviteter, trivsel og motorikk.

Vi vil gå igjennom observasjonene på utviklingssamtalene.

